

سحر حبیبی

تجربه‌های یک معلم خلاق

معرفی معلمان مبتکر

و کلمات را بخش‌بخش بگویند. برای مثال، وقتی از دانش‌آموزی که کلاه آدم آهنی دارد می‌خواهیم کلمه برادر را بگوید، او در کلاس مثل آدم آهنی راه می‌رود و می‌گوید: (ب را در). با استفاده از این روش، او در تفکیک بخش‌های کلمه راحت‌تر خواهد بود. اما بازی به همین جا ختم نمی‌شود. حالا باید برای این آدم آهنی سفینه‌ای کشیده شود که او را به فضا برگرداند. برای کشیدن سفینه ابتدا باید بدنه اصلی آن را بکشند و کلمه مورد نظر را داخل آن بنویسند. سپس مجدداً کلمه را به زبان آدم آهنی بیان کند تا متوجه شود چند بخش دارد و بعد به تعداد بخش‌ها از بدنه اصلی سفینه پایه بکشند. در هر پایه، یک بخش از کلمه نوشته می‌شود. حالا نوبت صداکشی هر بخش از کلمه است که به صورت

سحر حبیبی، کارشناس آموزش ابتدایی و آموزگار پایه اول دبستان شاهد امام حسین (ع) واقع در منطقه دو آموزش و پرورش شهر تهران است. در جست‌وجو برای شناسایی معلمان خلاق با ایشان آشنا و به دنیای خلاقانه کلاس درس وی دعوت شدیم. نشست کوتاه و صمیمانه‌ای برگزار شد. او به تأثیرگذاری معلم این‌طور اشاره کرد: «در جایی خواندم که هرگز نمی‌توان گفت تأثیرگذاری معلم کجا پایان می‌یابد، اثر رفتار معلم در زندگی دانش‌آموزان ممکن است ابدی هم باشد و من به این جمله اعتقاد دارم. به همین خاطر، همواره می‌کوشم تجربه‌های نو کسب کنم و از آن‌ها برای ارتقای یادگیری دانش‌آموزانم استفاده کنم.»

او که چند کتاب آموزشی نیز تألیف کرده است ادامه می‌دهد: «هرچند رویارویی با دانش‌آموزان زمینه و شرایط مناسبی برای به‌کارگیری خلاقیت ایجاد می‌کند، اما این به‌تنهایی کافی نیست و لازم است معلم هم با تکیه بر فنون معلمی زمینه بروز و رشد بیشتر خلاقیت را در دانش‌آموزان فراهم و فرصت‌های یادگیری را تقویت کند.» بنا به خواست ما، ایشان نمونه‌هایی از فعالیت‌های خلاقانه‌شان در کلاس درس را ارائه دادند که با توجه به تعدد و تنوع آن‌ها، تنها به ذکر چند نمونه اکتفا می‌کنیم و شرح برخی دیگر را به تصویر می‌سپاریم.

«آدم آهنی»

در ساعت «بخوانیم و بنویسیم» آدم آهنی در ایجاد زمانی شاد و خاطره‌انگیز و نیز تعمیق بیشتر یادگیری دانش‌آموزان نقش اصلی را برعهده دارد.

هدف از این بازی به خاطر سپاری نشانه‌ها و ترکیب‌ها و بالا بردن سرعت عمل دانش‌آموزان

است. این اندیشه بر این اصل مبتنی است که هرچه حادثه‌ای ذهن را بیشتر به خود معطوف کند و از شرایط عادی زندگی نیز فاصله داشته باشد، بیشتر در خاطر می‌ماند. شیوه بازی این‌گونه است که کلاهی با ظاهر آدم آهنی تهیه می‌شود. از دانش‌آموزان می‌خواهیم هنگامی که کلاه روی سر آن‌ها قرار می‌گیرد، مانند آدم آهنی صحبت کنند

**هرگز نمی توان گفت
تأثیر گذاری معلم کجا
پایان می یابد. تأثیر
رفتار معلم در زندگی
دانش آموز ممکن
است ابدی هم باشد**

اشاره

با ورود فناوری های نوین آموزشی این نگرانی وجود دارد که آیا توجه و اهتمام مربیان و معلمان به این دنیای آموزش از طریق فناوری محدود خواهد شد؟ در این صورت، جایگاه اثربخش شیوه های سابق در فرایند آموزش به کجا خواهد رسید؟ این در حالی است که صاحب نظران تعلیم و تربیت، همواره بر تلفیق شیوه ها و تأثیرات آن در یادگیری دانش آموزان تأکید می کنند. استفاده از ابزارهای گوناگون در روند آموزش به خلاقیت بیشتر می انجامد و تعمیق یادگیری را نیز در پی دارد. بر این اساس و در پی معرفی فعالیت های خلاقانه معلمان، با یکی از معلمان خلاق دوره ابتدایی گفت و گویی انجام داده ایم. ایشان تجربه تدریس با تکیه بر ابزارهای ساده اما مؤثر در یادگیری دانش آموزان را تجربه کرده اند. بدیهی است مطالعه این نوع تجربه ها می تواند ایده های تازه ای برای سایرین داشته باشد. خواننده خلاصه گزارش این گفت و گو باشید.

دیگر برنامه ها و فعالیت های حبابی فراوان است. بسیاری از آن ها بر دیوار و تخته کلاس مشاهده می شوند؛ شکل سازی دانش آموزان با برگ و سنگ، تولید متن و دست نوشته های متنوع بر اساس تصاویر ارائه شده از سوی معلم و موارد دیگری از این دست. از ایشان تشکر و به این اقل از بسیار قناعت می کنیم. هنگام خروج از کلاس و حین خداحافظی جمله روی دفتر کلاسی ایشان توجه را جلب می کند: «آن گاه که از میان کودکان، ستارگانی بزرگ در آسمان خیال من و تو می درخشد و نبض آموختن و آفریدن در وجودمان تپیدن می گیرد، به این می اندیشیم که نهالی کاشته ایم برخاک وطن که چون تناور گردد حافظ خاکش خواهد بود.»

انجام شود. در این صورت، دانش آموزان هم با نشانه ها بیشتر آشنا می شوند و هم می توانند کار جمعی را بیاموزند. در شکل دیگری از این فعالیت، از دانش آموزان هر گروه می خواهیم با توجه به کارت نشانه های خود کلماتی را بسازند. در این حالت تعداد کلمات و درست بودن آن ها امتیاز دارد.

شرح فرایند ساخت دست سازه ها

در هر بخش از درس علوم دانش آموزان دست سازه هایی را آماده می کنند و همراه خود به کلاس می آورند. در پایان هر بخش از درس علوم از دانش آموزان می خواهیم طرز ساختن دست سازه خود و رابطه آن را با درس علوم توضیح دهند.

یک پایه منشعب از هر بخش کشیده و صدا در آن نوشته می شود. حالا دانش آموز می تواند به سلیقه خود مثلاً با کشیدن شاخک یا هر چیز دیگر سفینه خود را تزیین کند.

«املائی مکتبی»

برای این فعالیت، هر دانش آموز به قطعه ای مکت و کارت های نشانه های خوانده شده احتیاج دارد. پشت هر کارت چسب های زبر مخصوص می چسبانیم.

معلم ابتدا کلمه مورد نظر را می خواند، سپس دانش آموزان با استفاده از کارت های نشانه، کلمه را روی مکت می چسبانند. هر دانش آموز که کلمه را درست کرد، مکت را بالای سر خود می گیرد. این فعالیت می تواند هم به صورت انفرادی و هم به صورت گروهی